

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

4

Rīgā 2013.gada 28.februārī

Saeimas Prezidijam

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 65.pantu pagodinos jums nosūtīt izskatīšanai likumprojektu „Grozījums likumā „Par Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līgumu”” (atbildīgā amatpersona – Edgars Pastars, 67092158, edgars.pastars@president.lv).

- Pielikumā: 1. Likumprojekts uz 2 lp.
2. Likumprojekta anotācija uz 4 lp.

Ar cieņu

Valsts prezidents

Andris Bērziņš

Grozījums likumā „Par Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līgumu”

Izdarīt likumā „Par Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līgumu” (Latvijas Vēstnesis, 2002, 137.nr.) šādu grozījumu:

Papildināt likumu ar 1.¹, 1.², 1.³ un 1.⁴ pantu šādā redakcijā:

„1.¹ pants. (1) Valsts prezidenta kanceleja, pamatojoties uz informāciju, kas Valsts prezidentam sniegta saskaņā ar Līguma 5.pantu un ieceltā diecēzes bīskapa iesniegumu, nekavējoties oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” paziņo par bīskapa stāšanos amatā. Valsts prezidenta kanceleja paziņo arī par diecēzes bīskapa atcelšanu vai amatpersonu, kura viņu aizvieto.

(2) Valsts prezidenta kanceleja šā panta pirmajā daļā minēto informāciju sniedz arī institūcijai, kas ar likumu ir pilnvarota vest reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistru (turpmāk – reģistra iestāde).

1.² pants. Ievērojot Līgumā noteikto, attiecīgās diecēzes bīskaps vai amatpersona, kura viņu aizvieto:

1) sniedz apliecinājumu par personām, kurām ir tiesības pārstāvēt Līguma 2.panta otrajā daļā norādītās Katoļu baznīcas institūcijas, un par šo pārstāvības tiesību apjomu;

2) paziņo reģistra iestādei par Līguma 2.panta trešajā daļā minēto darbību veikšanas datumu, attiecīgās publisko tiesību juridiskās personas nosaukumu, adresi un kanonisko padotību diecēzei vai citai institūcijai, kā arī par izmaiņām šajā informācijā;

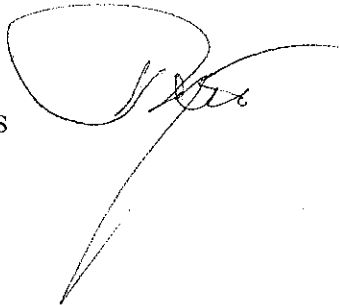
3) informē Tieslietu ministriju par viņam kanoniski pakļautajiem garīdzniekiem, pie kuriem var noslēgt kanoniskās laulības, kas rada Līguma 8.pantā noteiktās tiesiskās sekas, un par viņam kanoniski pakļautajiem garīdzniekiem (kapelāniem), kuri ir tiesīgi veikt Līguma III un IV nodaļā noteikto garīgo aprūpi. Tieslietu ministrijai iesniedzamo ziņu apjomu, kā arī to iesniegšanas un aktualizācijas kārtību un termiņus nosaka Ministru kabinets.

1.³ pants. Šā likuma 1.¹ un 1.² panta noteikumi piemērojami arī Līguma 24.pantā minētajam militārajam ordinārijam.

1.⁴ pants. Reģistra iestādei līdz 2014.gada 31.decembrim šā likuma 1.² pantā noteiktajā kārtībā tiek paziņots par Katoļu baznīcas publisko

tiesību juridiskajām personām, sniedzot šā likuma 1.² panta 2.punktā minēto informāciju. Reģistra iestāde ievieš attiecīgas izmaiņas reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā. Valsts prezidenta kanceleja mēneša laikā pēc šā likuma 1.¹ panta pirmās daļas spēkā stāšanās dienas informē reģistra iestādi par tiem diecēzes bīskapiem, kas iecelti līdz šā panta spēkā stāšanās dienai.”

Valsts prezidents

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'A' followed by a series of loops and a long, sweeping tail that extends downwards and to the right.

Andris Bērziņš

Likumprojekta
„Grozījums likumā „Par Latvijas Republikas un
Svētā Krēsla līgumu””
anotācija

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?

Likumprojekts paredz noteikt vienveidīgu Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līguma (turpmāk – Līgums) piemērošanu, jo kopš 2002.gada 25.septembra, kad Līgums stājās spēkā, valsts institūcijas un Romas katoļu baznīca to izpratušas diezgan atšķirīgi. Domstarpības par tiesību normu interpretāciju nereti tiek risinātas pat tiesvedības ceļā, un tas nav vēlams starptautisko saistību pildīšanas veids. Ņemot vērā Romas katoļu baznīcas Latvijā publisko tiesību subjekta statusu, nevis privāto tiesību kā citām reliģiskajām organizācijām, nepieciešams noregulēt jautājumu par šo institūciju amatpersonu pārstāvības tiesībām.

Neskaidrība par to, kā tiek juridiski paziņots par bīskapa stāšanos amatā, pastāvējusi jau kopš Līguma stāšanās spēkā un šo jautājumu risināšanu aizsākusi Valsts prezidenta kanceleja jau Valsts prezidenta Valda Zatlera pilnvaru laikā.

Ņemot vērā Līgumu, nepieciešamos grozījumus lietderīgāk izdarīt nevis Reliģisko organizāciju likumā, bet gan likumā „Par Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līgumu” (turpmāk – Likums), regulējot konkrēti norādītu Līguma pantu piemērošanu. 2012.gada 15.augustā Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas svētkos Aglonā Valsts prezidentam tika darīts zināms, ka Bīskapu konference nav piekritusi Tieslietu ministrijas piedāvātājam plašāka regulējuma ietveršanai Reliģisko organizāciju likumā.

1.1. Likumprojekts paredz papildināt Likumu ar 1.¹ pantu, kas noteiks kārtību, kādā tiek paziņots par bīskapa stāšanos amatā.

Ar jaunā bīskapa iecelšanu amatā iepriekšējais bīskaps zaudē pilnvaras. Nuncijs konfidenciali paziņo Valsts prezidentam par iepriekšējā bīskapa atcelšanu un jaunā bīskapa iecelšanu, pāvests izsludina (publicē Vatikāna oficiālajā vēstnesī) paziņojumu par bīskapa iecelšanu, notiek konsekrācija (bīskapa iesvētīšana) un ingresa procedūra.

Bīskapu iecelšanas kārtība noteikta Līguma 5.pantā. Līdz šim tā prasību izpildi ir nodrošinājusi Valsts prezidenta kanceleja (turpmāk – Kanceleja), oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” paziņojot par atsevišķu bīskapu stāšanos amatā. Tomēr jāņem vērā, ka šādai Kancelejas rīcībai nav bijis precīzi formulēta normatīva pamata Latvijas likumos un tā drīzāk izrietējusi no Līguma gara un nepieciešamības ievērot Latvijas valsts

starptautiskās saistības. Tā kā nav noteikta kārtība, kādā valsts institūcijām tiek paziņots par bīskapa iecelšanu, rodas problēmas ar bīskapu statusa un darbības Latvijas teritorijā atzīšanu.

Grozījums paredz ar likumu nostiprināt līdzšinējo paziņošanas praksi jeb kārtību kā Kancelejas pienākumu, to attiecinot arī uz paziņojumu par bīskapa atcelšanu un paziņojumu par amatpersonu, kura bīskapu aizvieto. Kanceleja visus iepriekš minētos paziņojumus sniegs arī valsts institūcijai, kas ar likumu ir pilnvarota vest reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistru (turpmāk – reģistra iestāde), kā tas praksē jau līdz šim bijis.

1.2. Likumprojekts paredz papildināt Likumu ar 1.² pantu, kas regulēs jautājumus par Romas katoļu baznīcas Latvijā pārstāvību un tās struktūru.

Valsts respektē Romas katoļu baznīcas Latvijā autonomiju tās iekšienē un pārstāvības struktūrā, tomēr nepieciešams rast tādu risinājumu, kas arī pašai baznīcai un trešajām personām nodrošinātu tiesisku skaidrību un zināmu noteiktību svarīgākajos jautājumos. Ņemot vērā baznīcas autonomiju, pārstāvības tiesības tiek saglabātas kā baznīcas iekšēja lieta. Apliecinājumu par pārstāvības tiesībām un to apjomu sniedz attiecīgās diecēzes bīskaps (parasti pēc teritoriālā principa). Tādējādi likumā tiks skaidri noteikts, pie kā trešās personas var vērsties.

Romas katoļu baznīcas Latvijā sastāvā ir aptuveni 271 nodokļu maksātājs, tostarp 258 regulāri nodokļu maksātāji. Gan sakarā ar nodokļu maksāšanu, gan civiltiesisku darījumu slēgšanai, gan arī citu sadzīvīsku un organizatorisku jautājumu risināšanai nereti bija nepieciešams ieraksts Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā (attiecībā uz atbildīgajām institūcijām šobrīd atsevišķās lietās notiek tiesvedība administratīvajā tiesā).

Lai novērstu tiesisko nenoteiktību, likumprojekts nosaka ziņas, ko diecēzes bīskaps sniedz reģistra iestādei, un šo ziņu apjomu. Šī informācija kļūs pieejama sabiedrībai uzreiz pēc tās iekļaušanas publiskajā valsts reģistrā. Arī juridiskās personas nosaukumu aizsardzība ir svarīgs aspekts un nāks par labu pašām Romas katoļu baznīcas institūcijām, piemēram, kad notiks nosaukumu atšķirības pārbaude un citiem subjektiem tiks liegta iespēja reģistrēt juridiskās personas ar maldinošiem nosaukumiem, kas līdzīgi Baznīcas institūciju nosaukumiem.

Romas katoļu baznīcas garīdzniekiem ir tiesības laulāt ar Civillikumā noteiktajām sekām, taču nav noteikta kārtība, kādā baznīca paziņo par garīdzniekiem, kuri ir tiesīgi laulāt. Katrs bīskaps savas diecēzes ietvaros ir tiesīgs lemt, kuri garīdznieki drīkst laulāt, un tādēļ bīskapam tiek uzlikts par pienākumu paziņot Tieslietu ministrijai par garīdzniekiem, kuri ir

tiesīgi laulāt, kā arī par kapelāniem, kuri ir tiesīgi veikt garīgo aprūpi. Tieslietu ministrijai iesniedzamo ziņu apjomu, kā arī to iesniegšanas un aktualizācijas kārtību un termiņus noteiks Ministru kabinets, izdodot noteikumus.

1.3. Līguma 24.pantā noteikts, ka Romas katoļu baznīcas Latvijā ietvaros var darboties arī militārais ordinārijs, kuru iecel pāvests un kurš rūpējas par garīgo aprūpi bruņotajos spēkos. Ņemot vērā militārā ordinārija vietu Romas katoļu baznīcas hierarhijā, likumprojekts paredz 1.¹ un 1.² pantu attiecināt arī uz militāro ordināriju.

1.4. Likuma 1.⁴ pants paredz periodu, kurā Romas katoļu baznīca paziņo reģistra iestādei par publisko tiesību juridiskajām personām, sniedzot 1.² panta 2.punktā minēto informāciju, un Kanceleja paziņo reģistra iestādei par tiem bīskapiem, kuri iecelti līdz grozījuma spēkā stāšanās dienai.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likumprojekts neattiecas uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Likumprojektā paredzētais grozījums neietekmēs valsts budžetu un pašvaldību budžetus.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likums precīzi noteiks atsevišķu Līguma normu piemērošanas kārtību un izslēgs līdz šim pastāvējušo iespēju tās interpretēt atšķirīgi.

Pēc likumprojektā paredzētā grozījuma stāšanās spēkā Ministru kabinetam būs jāprecizē spēkā esošie Ministru kabineta noteikumi par kārtību, kādā Tieslietu ministrijai sniedzami paziņojumi par laulāttiesīgajiem garīdzniekiem un kapelāniem, kuri ir tiesīgi veikt garīgo aprūpi.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojektā paredzētais Kancelejas paziņojums par bīskapa iecelšanu saskan ar Līguma 5.pantu, jo ir vērsts tikai uz tiesisko seku konstatāciju Latvijas Republikā. Likumprojekts atbilst Līguma 1.pantā noteiktajam par valsts un baznīcas šķirtību un autonomiju – baznīcai un valstij ir katrai savas ekskluzīvas kompetences, bet jomās, kas skar sabiedrības intereses un kur abu pušu intereses sakrīt, valsts un baznīca konstruktīvi sadarbojas.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Likumprojekta izstrādāšanas gaitā notikušas vairākas konsultācijas, arī rakstveida konsultācijas, un sanāksmes ar Romas katoļu baznīcas Rīgas arhibīskapu-metropolītu Zbigņevu Stankeviču un citiem Romas katoļu baznīcas Latvijā bīskapiem un pārstāvjiem, kā arī Ārlietu ministriju, Tieslietu ministriju, Uzņēmumu reģistru, Valsts ieņēmumu dienestu un Saeimas Juridisko biroju. Valsts prezidents likumprojektā ietvertos jautājumus pārrunājis ar Romas katoļu baznīcas pārstāvjiem arī 2012.gada 15.augustā Aglonā, piedaloties Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas svētkos. Arī Bīskapu konference ar 2013.gada 5.februāra vēstuli Valsts prezidenta kancelejai ir atbalstījusi iecerēto likuma grozījumu, iesakot atsevišķus precizējumus. 2013.gada 28.februārī pie Valsts prezidenta sarīkotās tikšanās laikā piekrišanu likumprojekta tālākvirzībai apliecināja tieslietu ministrs, Ārlietu ministrijas pārstāvji un Romas katoļu baznīcas Rīgas arhibīskaps-metropolīts Zbigņevs Stankevičs.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Sabiedrība tiks informēta ar oficiālā izdevuma "Latvijas Vēstnesis" starpniecību. Likuma izpilde tiks nodrošināta likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.